

**ПЫТАННІ ДА ДЗЯРЖАЎНАГА ЭКЗАМЕНА ПА СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ
1-23 01 13 ГІСТОРЫКА-АРХІВАЗНАЎСТВА**

Архівазнаўства

1. Архівазнаўства як навуковая дысцыпліна: аб'ект, прадмет, прынцыпы, метады, сувязь з іншымі навуковымі дысцыплінамі.
2. Архівы ў старажытнабеларускіх княствах.
3. Метрыка Вялікага Княства Літоўскага – архіў канцылярыі вялікага князя. Паняцце, склад дакументаў і асноўныя этапы фарміравання.
4. Архівы мясцовых органаў улады і судовыя архівы Вялікага Княства Літоўскага.
5. Прыватнаўласніцкія архівы Вялікага Княства Літоўскага.
6. Канфесійныя архівы Беларусі канца XV–пачатку XX стст.
7. Беларускія архівы ў канцы XVIII–першай палове XIX стст. Фальсіфікацыі дакументаў архіваў і спробы процідзеяння ім.
8. Віленскі цэнтральны архіў старажытных актавых кніг: стварэнне, склад дакументаў, напрамкі дзейнасці.
9. Віцебскі цэнтральны архіў старажытных актавых кніг: стварэнне, склад дакументаў, напрамкі дзейнасці.
10. Віцебская вучоная архіўная камісія: гісторыя стварэння і напрамкі дзейнасці.
11. Беларускія архівы ў канцы XIX–пачатку XX стст. Лёс архіваў у гады Першай сусветнай вайны.
12. Цэнтралізацыя архіўнай справы і сетка дзяржаўных архіваў Беларусі ў 1917–1941 гг. Дзейнасць беларускіх архівістаў.
13. Архівы Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны (1941–1945 гг.).
14. Архіўная справа ў Беларусі ў 1950–1980-я гг. Міжнароднае супрацоўніцтва беларускіх архівістаў.
15. Развіццё архіўнай справы і фарміраванне сеткі дзяржаўных архіваў у Рэспубліцы Беларусь.
16. Нарматыўная прававая і метадычная база архіўнай справы ў Рэспубліцы Беларусь.
17. Класіфікацыя дакументаў на ўзроўні Нацыянальнага архіўнага фонда Рэспублікі Беларусь. Прыкметы класіфікацыі.
18. Класіфікацыя дакументаў у межах архіва. Віды архіўных фондаў, устанавленне крайніх дат і храналагічных межаў фонду.
19. Паняцце, задачы, прынцыпы, крытэрыі і метады экспертызы каштоўнасці дакументаў.
20. Сістэма экспертных органаў у Рэспубліцы Беларусь. Пералікі дакументаў.

21. Парадак правядзення экспертызы каштоўнасці у справаводстве арганізацыі, архіве арганізацыі і ў дзяржаўным архіве.
22. Паняцце камплектавання дзяржаўных архіваў. Крытэрыі вызначэння крыніц камплектавання.
23. Прыкладныя спісы крыніц камплектавання. Спіс № 1 і Спіс № 2.
24. Улік дакументаў Нацыянальнага архіўнага фонда Рэспублікі Беларусь.
25. Асноўныя віды прац па забеспячэнні захаванасці дакументаў Нацыянальнага архіўнага фонда Рэспублікі Беларусь.
26. Сістэма навукова-даведачнага апарата да дакументаў Нацыянальнага архіўнага фонда Рэспублікі Беларусь. Архіўныя вопіс.
27. Сістэма навукова-даведачнага апарата да дакументаў Нацыянальнага архіўнага фонда Рэспублікі Беларусь. Архіўны каталог, даведнік, паказальнік, агляд.
28. Стварэнне аўтаматызаваных інфармацыйна-пошукавых сістэм да дакументаў дзяржаўных архіваў.
29. Мэты, формы і накірункі выкарыстання дакументаў Нацыянальнага архіўнага фонда Рэспублікі Беларусь. Праца чытальнай залы.
30. Арганізацыя архіўных выстаў, выкананне запытаў грамадзян і ініцыятыўнае інфармаванне.
31. Арганізацыя працы дзяржаўных архіваў.

Крыніцазнаўства

1. Прадмет і задачы крыніцазнаўства гісторыі Беларусі.
2. Матэрыялы заканадаўства зямель Русі IX–XIII стст.
3. Заканадаўчыя дакументы і крыніцы права Вялікага Княства Літоўскага.
4. Заканадаўчыя дакументы канца XVIII–пачатку XX стст. як крыніцы па гісторыі Беларусі.
5. Заканадаўчыя дакументы навейшага часу як крыніцы па гісторыі Беларусі.
6. Актавыя матэрыялы X–сярэзіны XIII стст. як крыніцы па гісторыі Беларусі.
7. Актавыя матэрыялы перыяду Вялікага Княства Літоўскага (сярэзіны XIII–XVIII стст.) як крыніцы па гісторыі Беларусі.
8. Акты Новага і Навейшага часу як крыніцы па гісторыі Беларусі.
9. Матэрыялы дзяржаўнага справаводства Вялікага Княства Літоўскага як гістарычныя крыніцы.
10. Матэрыялы справаводства дзяржаўных устаноў Расійскай Імперыі (канец XVIII–пачатак XX стст.) як крыніцы па гісторыі Беларусі.
11. Судова-следчыя дакументы як крыніцы па гісторыі Беларусі.
12. Дакументы палітычных партый, грамадскіх і прыватных арганізацый як крыніцы па гісторыі Беларусі XIX–XX стст.
13. Уліковыя матэрыялы XVI–першай паловы XIX стст. як крыніцы для даследавання гісторыі Беларусі.

- 14.Статыстычныя крыніцы па гісторыі Беларусі XIX–пачатку XX стст.
- 15.Статыстычныя крыніцы па гісторыі Беларусі Навейшага часу.
- 16.Летапісныя творы XI–XV стст. як крыніцы па гісторыі Беларусі.
- 17.Беларуска-літоўскае летапісанне XV–XVI стст.
- 18.Асаблівасці летапісання ў Беларусі ў XVII–XVIII стст.
- 19.Беларуская гісторыка-мемуарная літаратура XVI–XVII стст.
- 20.Творы мемуарнай літаратуры XIX ст. як крыніцы па гісторыі Беларусі.
- 21.Мемуары Навейшага часу як крыніцы па гісторыі Беларусі.
- 22.Эпістальныя крыніцы і эпістальная форма стварэння крыніц іншых відаў (мастацкая літаратура, мемуарыстыка, публіцыстыка) у даследаванні гісторыі Беларусі.
- 23.Літаратурныя творы XI–XIII стст. як крыніцы па гісторыі Беларусі.
- 24.Літаратурныя і публіцыстычныя творы XVI–XVIII стст. як крыніцы па гісторыі Беларусі.
- 25.Асаблівасці вывучэння літаратурных твораў Новага і Навейшага часу як крыніц па гісторыі Беларусі.
- 26.Публіцыстычныя творы Новага і Навейшага часу як крыніцы па гісторыі Беларусі.
- 27.Перыядычны друк і цензура ў Беларусі, іх развіццё на працягу XIX–пачатку XX стст.
- 28.Матэрыялы перыядычных выданняў Навейшага часу як крыніцы па гісторыі Беларусі.
- 29.Нелегальны і калабарацыйны друк, перыядычныя выданні беларускай эміграцыі ў Навейшы час.
- 30.Кіна-, фота-, фонадакументы як крыніцы па гісторыі Беларусі.

Гісторыя дзяржаўных устаноў

1. Дзяржавы-княствы на тэрыторыі Беларусі ў XI–XIII стст.: дзяржаўны лад, органы ўлады і кіравання.
2. Дзяржаўна-палітычны лад Вялікага Княства Літоўскага. Вышэйшыя органы ўлады і кіравання.
3. Эвалюцыя сістэмы мясцовага кіравання Вялікага Княства Літоўскага.
4. Органы ўлады і кіравання ў гарадах з магдэбургскім правам.
5. Дзяржаўная канцылярыя Вялікага Княства Літоўскага.
6. Судовыя органы Вялікага Княства Літоўскага.
7. Дзяржаўны лад Рэчы Паспалітай. Вышэйшыя органы ўлады і кіравання.
8. Спробы правядзення рэформаў у Рэчы Паспалітай у другой палове XVIII ст. Канстытуцыя 1791 года.
9. Мясцовыя органы дзяржаўнага кіравання ў беларускіх губернях Расійскай Імперыі ў канцы XVIII–пачатку XX стст.

10. Буржуазныя рэформы 60-х гг. XIX ст. у Расійскай Імперыі і асаблівасці іх рэалізацыі ў Беларусі.
11. Змены ў сістэме органаў дзяржаўнай улады і кіравання ў ходзе рэвалюцыі 1905–1907 гг.
12. Змены ў дзяржаўным ладзе ў выніку Лютаўскай рэвалюцыі 1917 года.
13. Станаўленне савецкай сістэмы дзяржаўнага кіравання ў Беларусі.
14. Абвяшчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі. Рада БНР.
15. Стварэнне беларускай дзяржаўнасці на савецкай аснове. Вышэйшыя органы дзяржаўнай улады і кіравання па Канстытуцыі ССРБ 1919 года.
16. Стварэнне СССР: органы ўлады і кіравання саюзнай дзяржавай.
17. Структура дзяржапарата БССР па Канстытуцыі 1927 года.
18. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел і мясцовыя органы дзяржаўнай улады БССР у 1920–1930-я гг.
19. Палітычная сістэма савецкага грамадства ў 1930-я гг.
20. Асноўныя палажэнні Канстытуцыі СССР 1936 года.
21. Змены ў сістэме органаў дзяржаўнай улады па Канстытуцыі БССР 1937 года.
22. Органы кіравання на тэрыторыі Заходняй Беларусі ў 1921–1939 гг.
23. Змены ў сістэме дзяржаўнага кіравання напярэдадні і ў гады Вялікай Айчыннай вайны.
24. Рэфармаванне сістэмы дзяржаўнага кіравання ў савецкім грамадстве (1945–1960-я гг.).
25. Савецкая дзяржава ў сярэдзіне 60-х–першай палове 80-х гг. XX ст.
26. Змены ў сістэме вышэйшых дзяржаўных устаноў СССР у канцы 1980-х–пачатку 1990-х гг.
27. Пераўтварэнне Беларусі з саюзнай рэспублікі ў незалежную дзяржаву. Рэарганізацыя органаў улады і кіравання (1991–1994 гг.).
28. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь 1994 года і сістэма вышэйшых органаў дзяржаўнай улады. Унясенне дапаўненняў і зменаў у Канстытуцыю.
29. Фарміраванне і развіццё сістэмы рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання.
30. Мясцовае кіраванне і самакіраванне ў Рэспубліцы Беларусь.

Археаграфія

1. Прадмет і задачы археаграфіі. Дыскусійныя праблемы ў галіне археаграфіі.
2. М.В. Доўнар-Запольскі, Д.І. Даўгяла, У.І. Пічэта і іх уклад у развіццё беларускай археаграфіі ў канцы XIX–першай чвэрці XX стст.
3. Гісторыя зараджэння і развіцця беларускай археаграфіі ў канцы XVIII – першай чвэрці XIX стст.
4. Археаграфічная публікацыя дакументаў і яе адрозненне ад іншых дакументальных публікацый.

5. Тыпалогія дакументальных публікацый з улікам іх мэтавага прызначэння, склада дакументаў і формы выдання.
6. Выбар аб'екта публікацыі ў археаграфіі, уплыў на яго гістарыяграфічнага, архівазнаўчага, крыніцазнаўчага фактараў.
7. Асноўныя выданні Віленскай навучальнай акругі, упраўлення Віленскага генерал-губернатарства, Мураўёўскага музея ў другой палове XIX–пачатку XX стст.
8. Удзел беларускіх архівістаў у дзейнасці Віленскай археаграфічнай камісіі.
9. М.І. Гарбачэўскі–выдатны беларускі археограф другой паловы XIX ст.
10. Нарматыўна-метадычная база археаграфіі ў Беларусі ў XX–пачатку XXI стст.
11. Беларускі архіў старажытных грамат – першае беларускае археаграфічнае выданне. Роля І.І. Грыгаровіча ў яго падрыхтоўцы.
12. Роля П.М. Строева ў станаўленні і развіцці археаграфіі ў першай чвэрці XIX ст.
13. Археаграфічныя пытанні на Першай усебеларускай архіўнай канферэнцыі (май 1924 г.).
14. Першы з'езд даследчыкаў беларускай археалогіі і археаграфіі і яго значэнне для развіцця беларускай археаграфіі.
15. Стварэнне і дзейнасць Гісторыка-археалагічнай (Археаграфічнай) камісіі Інбелкульта.
16. Археаграфічная дзейнасць Інстытута гісторыі Беларускай акадэміі навук, архіўных устаноў у даваенны перыяд (1920–1940 гг.).
17. Публікацыйная дзейнасць Інстытута гісторыі партыі пры ЦК КП(б)Б (Гістпарта) 1921–1938 гг.
18. Публікацыі дакументаў у Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Дзейнасць Камісіі па гісторыі Айчыннай вайны пры ЦК КП(б)Б (1942–1946 гг.).
19. Арганізацыя археаграфічнай дзейнасці ў Беларусі ў пасляваенны перыяд: канец 1940-х –1950-я гг.
20. Удзел беларускіх гісторыкаў і архівістаў у падрыхтоўцы міжнародных і агульнасаюзных дакументальных выданняў (па гісторыі паўстання 1863 года, гісторыі Грамадзянскай вайны ў Расіі, індустрыялізацыі, калектывізацыі).
21. “Белоруссия в эпоху феодализма”: зборнік дакументаў у 4-х тамах. Методыка падрыхтоўкі выдання, склад дакументаў, яго ацэнка ў сучаснай беларускай гістарыяграфіі.
22. Прапагандысцкія дакументальныя выданні ў Беларусі ў 1960–1980-я гг.
23. Дакументальныя публікацыі аб народнай адукацыі, бібліятэчнай справе, мастацтве Савецкай Беларусі ў 1970–1980-я гг.
24. Гісторыя Заходняй Беларусі ў дакументах і матэрыялах. Публікацыі 1970-х–2000-х гг.

25. Дакументальныя выданні Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы АН БССР у 1960–1980-я гг.
26. Дакументальныя публікацыі БДУ ў 1960–2000-я гг.
27. Археаграфічная дзейнасць БелНДІДАС і Археаграфічнай камісіі Дзяржкамархіва Рэспублікі Беларусь (Дэпартамент па архівах і справаходстве Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь).
28. Асноўныя напрамкі археаграфічнай дзейнасці Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь. Супрацоўніцтва з расійскімі, польскімі, нямецкімі археографамі.
29. Археаграфічная дзейнасць Нацыянальнага гістарычнага архіва Белаўрсі. Характарыстыка асноўных дакументальных выданняў, зборніка артыкулаў і паведамленняў “Архіварыус”.
30. Археаграфічная дзейнасць акадэмічных і культурна-асветніцкіх устаноў Рэспублікі Беларусь.
31. Недзяржаўная археаграфія ў Рэспубліцы Беларусь (“Скарыніч”, “Асоба і час”, “Беларускі кнігазбор” і інш.).